

3xG studie analyseert: ziekte en sterfte in Dessel, Mol en Retie

De 3xG studie, wat staat voor Gezondheid-Gemeenten-Geboorten, is een wetenschappelijk onderzoek dat de gezondheid van inwoners uit Dessel, Mol en Retie bewaakt in de tijd. De studie gebeurt in opdracht van NIRAS en de partnerschappen STORA en MONA. Eén van de onderdelen van de studie is de vijfjaarlijkse analyse van overlijdens, nieuwe gevallen van kanker, hospitalisaties en aangeboren afwijkingen in de regio.

Omwille van de COVID-19 pandemie was het in 2020 en 2021 moeilijk om bij de verschillende instanties data van ziekte en sterfte op te vragen. Daardoor is het rapport opgemaakt en gecommuniceerd in verschillende fasen. In juni 2020 werd een interim rapport opgemaakt met de analyse van de kankercijfers. In februari 2021 werden de cijfers van hospitalisatie en aangeboren afwijkingen gerapporteerd. Momenteel rapporteren we het finale rapport; hierin zijn ook de cijfers van sterfte opgenomen.

Wat wordt er geanalyseerd?

- De **sterftcijfers** zijn afkomstig van het Agentschap Zorg en Gezondheid. De analyse gebeurt op de cijfers van de laatste 10 beschikbare jaren, nl. 2008-2017; voor alle leeftijdsklassen samen; en voor mannen en vrouwen apart. Gestandaardiseerde mortaliteitsratio's (SMR) worden gerapporteerd per gemeente (Dessel, Mol, Retie) en vergeleken met Vlaanderen.
- Het **aantal nieuwe gevallen (=incidentie) van de meest voorkomende kankers** zijn afkomstig van de Stichting Kankerregister. Er worden cijfers geanalyseerd voor de periode 2008-2017, zowel bij volwassenen als bij kinderen. Gestandaardiseerde incidentie ratio's (SIR) in de regio Dessel, Mol en Retie worden vergeleken met Vlaanderen.
- De **hospitalisatiecijfers** zijn afkomstig uit de databank 'Minimale Ziekenhuisgegevens' van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Het aantal ziekenhuisopnames voor de 3 gemeenten samen wordt vergeleken met Vlaanderen, rekening houdend met verschillen in bevolkingsdichtheid en leeftijd. De cijfers worden geanalyseerd voor de periodes 2012-2014 en 2016-2018; omwille van een verandering in de manier van registreren zijn er geen gegevens beschikbaar voor 2015.
- De gegevens over **aangeboren afwijkingen** in de provincie Antwerpen worden verzameld in het EUROCAT register door het PIH. Het aantal aangeboren afwijkingen per 10.000 geboorten in de 3xG-regio en in de provincie wordt vergeleken voor de periode 2007-2016.

Sterfte is vergelijkbaar of lager dan in algemeen Vlaanderen

Bij mannen is de totale sterfte in Dessel, Mol of Retie vergelijkbaar met Vlaanderen. Bij vrouwen is de totale sterfte in Retie lager dan in Vlaanderen; in Mol en Dessel vergelijkbaar met Vlaanderen. Sterfte door kanker (totaal, leukemie, lymfoïd kanker) is in de 3xG regio vergelijkbaar met Vlaanderen

Minder kankers bij algemene bevolking, aandacht voor schildklierkanker bij mannen en leukemie bij kinderen

Voor de meeste vormen van kanker zijn de incidentiecijfers in de 3xG regio vergelijkbaar met Vlaanderen. Voor sommige kankers is de incidentie zelfs lager dan de Vlaamse cijfers, bijvoorbeeld voor borstkanker bij vrouwen en leverkanker, mesothelioom (longvlieskanker) en prostaatkanker bij mannen.

Bij mannen zien we hoge cijfers voor schildklierkanker, maar de verschillen zijn niet significant verschillend van Vlaanderen. We bevelen aan om deze cijfers in de toekomst met extra aandacht op te volgen.

Kinderleukemie werd in de 3xG vaker vastgesteld dan in Vlaanderen. Voorzichtigheid is geboden omwille van de lage absolute aantallen in een kleine regio, waardoor toevalligheden een grote rol kunnen spelen. Ook hier raden we aan om de cijfers nauwgezet op te volgen in de toekomst.

Minder ziekenhuisopnames bij vrouwen, meer ziekenhuisopnames bij mannen

Het totaal aantal ziekenhuisopnames bij vrouwen en de ziekenhuisopnames omwille van hormonale ziekten (suikerziekte bij mannen en schildklierproblemen bij vrouwen) is lager in de 3xG regio dan in Vlaanderen. Er wordt in de regio wel een hogere hospitalisatiegraad waargenomen voor hart- en vaatziekten. Daarnaast ligt het totaal aantal hospitalisaties hoger bij mannen uit de 3 gemeenten dan in Vlaanderen. Dit wordt best verder onderzocht. Mogelijks spelen methodologische factoren zoals een andere registratiemethode of een specifiek doorverwijs- of behandelgedrag in de regio een rol.

Minder aangeboren hartafwijkingen en meer neurale buisdefecten

Het aantal aangeboren hartafwijkingen is lager in de 3xG regio dan in Vlaanderen. We zien echter een hoger voorkomen van neurale buisdefecten (open ruggetje) in de 3xG regio. Het gaat hierbij over kleine aantallen waardoor toevalligheden een grote rol kunnen spelen.

En wat nu?

Een preventief gezondheidsbeleid in de regio is zinvol om risicofactoren van kanker, zoals blootstelling aan pesticiden, medische beeldvorming met ioniserende straling, roken en alcoholgebruik te beperken.

Om neurale buisdefecten te voorkomen, is het advies van de Hoge Gezondheidsraad van België om foliumzuur in te nemen bij zwangerschap(wens). Op basis van de resultaten in het huidige rapport, bevelen we uit voorzorg aan om extra sensibiliseringsinspanningen voor de inname van foliumzuur bij zwangerschap(wens) in de regio Dessel-Mol-Retie te doen.

Voor meer informatie:

- Raadpleeg het volledige [rapport](#)
- Contacteer info@studie3xg.be